

Was Paulus een Pragmaticus?

Waren “alle” middelen goed om enigen te redden?

door Larry DeBruyn, <http://guardinghisflock.com/>, 21-7-2011

Alle Schriftaanhalingen komen uit de Statenvertaling (1977 of HSV)
Vertaling en voetnoten door M.V.

“Ik ben voor de zwakken geworden als een zwakke, om de zwakken te winnen. Voor allen ben ik alles geworden, om in ieder geval enigen te behouden” - 1 Kor. 9:22.

Vandaag de dag doen pastors en kerken alle moeite om een menigte te vergaren. Rockmuziek, de dominante muziek van onze cultuur, wordt snel hét medium van “praise & worship”. In hun poging om aan te sluiten bij hun publiek heb ik pastors vulgaire praat¹ horen gebruiken in hun prediking. Eén kerk voerde een Elvis-imitator op, terwijl in een andere een Michael Jackson “thriller dance” werd opgevoerd in een Halloween-gethematiseerd “sanctuary” met het allooï van een spookhuis. Pastors adverteren zelfs seks-preken op billboards, op manieren die zelfs aanstootgevend zijn voor niet-christenen die de toegeeflijkheid van onze seksgekke cultuur moe zijn.

Al de hier genoemden, en velen meer, zoeken rechtvaardiging door middel van een bijbelvers, waar Paulus schreef: “Voor allen ben ik alles geworden, om in ieder geval enigen te behouden” (1 Korintiërs 9:22. De eigentijdsen verdraaien dit vers om te voorzien in een apostolische ondersteuning voor hun “alle middelen zijn geoorloofd om iedereen te bereiken”. Zo’n bedieningsmotief is pragmatisch²: het einddoel rechtvaardigt de middelen.

Maar pragmatisme is liberalisme³. Terwijl liberalen afwijken van het orthodoxe geloof, wijken pragmatici af van orthodox gedrag. Volgens het pragmatisme kan het foute goed zijn, zolang het maar “werkt”. Pragmatici zullen alles doen om iedereen aan te trekken, en de kerken zijn vervuld met deze filosofie van eigentijds zakendoen. Nobeledoeleinden rechtvaardigen naar veronderstelling niet-nobeledoele middelen. Een pragmaticus bezit geen “in-steen-gekapte” overtuigingen. Zij zullen er alles aan doen om maar te winnen - zelfs bedriegen. Als het werkt, doe het dan.

Als afgoden aantrekkelijk zijn voor de massa’s, snij dan het hout, smelt het goud en houw de stenen. De Israëlitische koning Jerobeam was een pragmaticus. Hij trotseerde JaHWeH’s wil om in Jeruzalem een plaats te hebben waar de natie Hem kon aanbidden, en omdat het voor Israëlieten ongerieflijk was om pelgrimages te maken naar de heilige stad, creëerde de pragmatische koning handigere “hoge plaatsen” over het hele land, in het bijzonder in Bethel en Dan (zie 1 Koningen 12:28-30). Door zijn voorbeeld werd Jerobeam in de geschiedenis bekend als de koning “die gezondigd heeft en die Israël deed zondigen” (1 Koningen 14:16).

De “traditionele” aanbidding van JaHWeH te Jeruzalem zat zijnde (d.w.z.: “wat saai zeg”) en vóór de innovatieve aanbidding van Baäl (d.w.z.: “opwinding en kippenvel”) kan men het zich wel voorstellen dat afvallige Israëlieten uit de zuidelijke stad Berseba doorreisden tot Dan (ong. 240 km noordelijker) met voorbijgaan van Jeruzalem (ong. 80 km noordelijker) om het afgodische spektakel daar bij te wonen. Bovendien beloofde Baäl welvaart die *niet* afhankelijk was van hun gedrag (vgl. Deuteronomium 28).

Tegen deze achtergrond kunnen we nu de kwestie bespreken wat Paulus bedoelde wanneer hij beled: “Voor allen ben ik alles geworden, om in ieder geval enigen te behouden”. Was hij een opportunistische pragmaticus die, zoals Jerobeam, “hoge plaatsen” zou gebouwd hebben om mensen te “behouden”?

Om deze kwestie vanuit Paulus’ perspectief te begrijpen, biedt de context de sleutel (Lees 1 Korintiërs 8:1 tot 9:27). In deze hoofdstukken behandelt Paulus geen *methodologie*. Eén zendeling

¹ Een voorbeeld hiervan: http://www.deredactie.be/cm/vrtnieuws/ookdatnog/ODN_110727_PredikantMetHotWife.

² Pragmatisme: filosofie die de waarde van alle denken en kennen afmeet aan de praktische bruikbaarheid. (Van Dale).

³ Liberalisme: vrijzinnigheid.

merkte wijs op: “Deze klassieke woorden [d.w.z. ‘voor allen ben ik alles geworden’] worden door zendelingen dikwijls aangewend om diverse methodes te rechtvaardigen om mensen voor Christus te bereiken. Maar dat is een foute interpretatie”.[1] In de loop van deze hoofdstukken bespreekt Paulus *mores* (zeden en gebruiken van een cultuur) maar geen *methodes*. Voorbeeld: in Litouwen werd het als lomp beschouwd wanneer een spreker voor het publiek stond met een of meer handen in zijn zakken, of wanneer iemand fluit in openbare plaatsen. (Persoonlijk vind ik dit ook ergerlijk). Dus, wanneer ik daar predikte, hield ik mijn handen uit mijn zakken! Dat was geen “punt” voor mij, maar wel voor de Litouwers. Dus paste ik me aan hun gebruiken aan.

Overeenkomstig deelde de apostel mensen in naargelang zij al of niet “Joden” waren: “onder de wet”, “zonder de wet” of “zwak” (1 Korinthiërs 9:20-22). Paradoxaal evenwel beschouwde Paulus zichzelf als “vrij van allen” (vrij van deze groepen), en tegelijk ook “voor allen slaaf” (dienaar van al deze groepen) - 1 Korinthiërs 9:19. Terwijl hij niet toestond dat diverse *mores* hem intimideerden, paste Paulus zich aan de culturele consensus aan tijdens zijn bediening. Vermoedelijk is dit de reden waarom hij toeliet dat Timotheüs zich besneed (Handelingen 16:3). Zoals iemand zei: “Wat Paulus bedoelde met “voor allen ben ik alles geworden”, is volgens de context alle mogelijke dingen doen om prohibities, kritieken en beledigingen te vermijden die eigen zijn aan een cultuur”.[2]

Om er enkelen te redden, onderwierp en paste Paulus zich aan de gebruiken van anderen aan. Hij werd “alles voor anderen”. Maar, om de mensen te evangeliseren gebruikte Paulus slechts *één methode*: prediking. Hij gebruikte deze methode in synagogen, gemeenten en op de Marsheuvel⁴. En met deze ene methode predikte de apostel één boodschap. Zoals hij zei tot de Korinthiërs: “want ik had mij voorgenomen niets onder u te weten dan Jezus Christus, en Die gekruisigd” (1 Korinthiërs 2:2). Alhoewel de plaatsen en de mensen die hij diende varieerden, bleven zijn methode en zijn boodschap consistent. Maar door zo te doen diende Paulus de mensen, want hij schreef: “Want wij prediken niet onszelf, maar Christus Jezus als Heere, en onszelf **als uw dienstknechten om Jezus’ wil**” (2 Korinthiërs 4:5). Het is hiervoor dat het hedendaagse Christendom beter moeten opletten: Afwijkende methodes kunnen afwijkende boodschappen uitlokken (zie Galaten 1:6-10).

Met betrekking tot de vraag “Was Paulus een pragmaticus?” vat John Makujina samen:

“Alles voor anderen” te worden verwijst niet naar een offensieve strategie van inventiviteit, creativiteit, overtuigingskracht, of aanpassing aan nieuwe modes van evangelisatie die inhaken op de laatste openbare nieuwigheden. Paulus’ verwijzingen hier zijn zuiver preventief. Hij wilde gewoon alle niet-essentiële barrières elimineren die de verkondiging van het evangelie zouden kunnen hinderen.[3]

Nee, Paulus was geen pragmaticus. Hij gebruikte geen vleeselijke of wereldse methodes voor “zogenaamde” geestelijke doelstellingen. In feite erkende hij dat het “vlees” strijdt tegen de “Geest” (Galaten 5:19-21). Anders dan vele hedendaagse kerken zou hij zeker elke vleeselijke methode verafschuwen om daarmee een menigte aan te trekken. Om de wereld te winnen kan de kerk het zich niet veroorloven als de wereld worden. “Vleeselijke tactieken” zullen geen geestelijke strijdvoeringen winnen. Als dat wordt gedaan, strijdt de kerk op het terrein van de duivel en zal ze zeker verslagen worden.

Eindnoten

[1] David J. Hesselgrave, *Communicating Christ Cross-Culturally: An Introduction to Missionary Communication*, Second Edition (Grand Rapids: ZondervanPublishingHouse, 1991): 177.

[2] John Makujina, *Measuring the Music: Another Look at the Contemporary Music Debate* (Willow Street, Pennsylvania: Old Paths Publications, 2002): 22.

[3] Ibid. 23-24.

⁴ Areopagus (Handelingen 17:19). SV voetnoot 42: “Dit was een raadhuis binnen Athene, op ene hoogte van de stad gelegen, alzo genaamd naar zijn afgod Ares; dat is, Mars, alwaar het opperste hof van justitie was, en niet dan zeer zware en gewichtige zaken geroordeeld werden”.